

A FELEDÉSHEZ VALÓ JOG - ESETTANULMÁNY

AZ ÜGY HÁTTERE

Nagyon kevés ember mondhatja el magáról, hogy nincsen digitális lábnyoma. Ez igen gyakran lehet elege a közösségi médiákban hagyott nyomoknak és azoknak a rólunk szóló információknak, amelyek azokról a rendezvényekről szólnak, amelyeken részt vettünk, olyan eredményekről tudósítanak, amelyeket elértünk, és alkalmanként még akár rólunk szóló híradások is szerepelhetnek ezekben. A keresőmotorokkal az összes ilyen információ könnyen megtalálható.

Costeja González Úrnak a saját digitális identitásával való elégedetlensége vezetett ahhoz a végzéshez, amelyet az Európai Bíróság a feledéshez való jogról hozott.¹

ESETLEÍRÁS

González Úr kifogásolta, hogy a Google-nek a neve keresésére történő felhasználása ahhoz vezetett, hogy házának árverésével kapcsolatban két közlemény jelent meg a neten, amely házat azért árusította, hogy a befolyt vételárból törleszteni tudja társadalombiztosítási tartozásait. Ezeket a közleményeket egy spanyol újság tette közzé a panasz benyújtása és a tartozás rendezése előtt több mint tíz évvel. Mivel azonban ezek a közlemények a Google-ön igen feltűnőek voltak, González Úrnak ezekből szakmai problémái adódtak.²

AZ ÜGY MENETE

González Úr 2010-ben két kérelmet terjesztett be a spanyol adatvédelmi hatósághoz. Először azt kérvényezte, hogy a szóban forgó közleményt vegyék le az újság webszájtjáról, másodsor pedig azt, hogy a hatóság kötelezze a Google Spaint és a Google Inc.-t arra, hogy a linket vegyék le a keresőmotorjukról.

A spanyol adatvédelmi hatóság az arra vonatkozó kérelmet, hogy az újságot kötelezze a közlemény törlésére, visszautasította, mivel azt jogszerűen tették fel az internetre, de abban egyetértett González Úrral, hogy a linkeket a Google-keresőből el kell távolítani. A Google Spain és a Google Inc. az ügyet felterjesztette a spanyol Legfelsőbb Bíróságra, amely az Európai Bíróságot kérte fel arra, hogy az ügyben végzést hozzon.³

DÖNTÉS

¹Lásd: "Referencia a spanyolországi Audiencia Nacional által 2012. március 9-én benyújtott előzetes végzésre", elérhető a <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1427291304831&uri=CELEX:62012CN0131-en>.

² Lásd fent.

³ Lásd fent.

2014. május 13-án az Európai Bíróság azt a határozott végzést hozta, miszerint jogunk van a feledéshez, és egyetértett a spanyol adatvédelmi hatósággal abban, hogy a Google Inc. és a Google Spain köteles González Úr linkjeit az internetről eltávolítani.

A bírák nem követelték meg, hogy az adatokat egy bizonyos idő elteltével automatikusan töröljék, hanem e helyett azt mondták ki végzésükben, hogy mindegyikünknek joga van ahhoz, hogy az információkhoz vezető linkeket töröljük akkor, amikor az adott információk "elégtelenek, lényegtelenek, vagy már nem lényegesek, ill. túlzott mértékűek."⁴

A Google-ügy gyakorlati szempontból arra kényszerítette a társaságot és számos más társaságot, mint például a Binget is, hogy új listatörlés-kérő rendszert indítson. A 28 EU-tagállamban élő személyeknek egy online űrlapot bocsátottak rendelkezésére, ahol az internethasználók bizonyos információkhoz vezető linkek eltávolítását kérhetik, amennyiben az adott információkat "elégtelenek, lényegtelenek, vagy már nem lényegesnek" találják. A Google minden egyes eset érvényességének értékelésére egy jogi szakértőkből álló csapatot jelölt ki, olyan kritériumok alapján, mint például mióta van fent az anyag az interneten, valamint a tartalom közérdekű volta. Amennyiben a kérést jóváhagyják, a Google egy értesítést küld a Webmasternek a saját nevében, tájékoztatva a Webmastert arról, hogy a cikket leveszik a Google-ben az adott személy nevééről. Az információ online marad, és még mindig megtalálható lesz a keresőmotorral egy másik lekérdezés révén. Például az "Alexander Dalkirk questioned over burglary at 94 Old Road" ("Alexander Dalkirket az Old Road 94. sz. alatt történt betörés miatt hallgatták ki") című dokumentum az "Alexander Dalkirk" alatt futó eredményként eltávolítható, de a "burglary at 94 Old Road" ("az Old Road 94. sz. alatt történt betörés") keresés alapján meg fog jelenni. Ezért, az elnevezés által sugalltak ellenére egy cikk nem merül "feledésbe", csak egy kicsit nehezebb lesz azt megtalálni. A Google-höz eddig több mint 230.000, információ eltávolítására irányuló kérelem érkezett, amelynek a cég kb. 60%-át visszautasította.⁵

⁴ Lásd fent.

⁵Lásd: "European privacy requests for search removals," Google (frissítve 2015. március 23-án), elérhető a <http://www.google.com/transparencyreport/removals/europeprivacy/?hl=en-US-en>.

ÖSSZEFOGLALÁS

Ez a döntés ellentmondásosnak⁶ bizonyult és azt nemcsak a keresőmotor-szolgáltatók, hanem általában véve a kifejezés szabadságának és az emberi jogoknak a védői is kritizálták.⁷

- A jogi szempontú kritika arra koncentrált, hogy az Európai Bíróság végzése nem elég egyértelmű a "feledéshez való joggal" kapcsolatban, ami a végzés érvényesítésekor számos bizonytalanságot okoz. Aggodalomra okot adó területekként emelték ki az EB-nek az "adatgazdákra" vonatkozó túlzottan tág értelmezését és a bíróság mérlegelési tesztjét, ami úgy tűnik, hogy inkább fontossági sorrendbe rendezi, semmint "mérlegeli" a magánszférához való jogot az egyéb alapjogokkal szemben.⁸
- A végzés a Google-ön kívüli keresőmotorokkal és közvetítőkkal szemben támasztott kötelezettségekre nézve sem egyértelmű. Mi tartozik pontosan a "keresőmotor" fogalomkörébe? A Google jelenleg a keresőmotorok piacának majdnem 90%-át kontrollálja, de a végzés eléggé tágan értelmezi ezt a fogalmat, úgy, hogy abba más kisebb társaságok is beletartozhatnak, időnként még konkrétan keresési fókusszal, akiknek kevesebb erőforrásuk áll rendelkezésükre a "feledéshez való jog" érvényesítéséhez. Hasonlóképpen, a végzésben az áll, hogy a "feledéshez való jog" korlátozható "a szerint, hogy milyen szerepet játszik az adat alanya a közéletben"⁹, de a köz- és magánszemély között húzóó határt itt is nehéz meghatározni.
- A jogi szempontú kritikákon túl az ellenvetések az EB-végzés potenciális negatív hatására koncentrálnak. A kritikusok attól tartanak, hogy az EB-végzés esetleg "csendes túlkapáshoz"¹⁰ vezethet. Az, hogy az egyes személyeknek jogában áll eltávolítást kérni, annak aggályát vetette fel, hogy ez esetleg olyan információknak egy tollvonással történő kitörléséhez vezethet, amelyek közérdekűek, például köztisztviselőkre vonatkozó kellemetlen tények tűnnének ily módon el az internetről. Mivel az információk eltávolítását bárki kérheti, a magán cenzúrázás és a történelem átírásának kockázata vetődött fel.

⁶Lásd például James Ball, "EU's "right to be forgotten": Guardian articles have been hidden by Google," The Guardian, 2015. július 2., elérhető a <http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/jul/02/eu-right-to-be-forgotten-guardian-google-ön>, Mathew Sparkes "Google removes more links under "right to be forgotten"," The Telegraph, 2014. augusztus 15., elérhető a <http://www.telegraph.co.uk/technology/google/11038155/Google-removes-more-links-under-right-to-be-forgotten.html-en>

⁷Idézte Sophie Curtis és Alice Philipson, "Wikipedia founder: EU's "right to be forgotten" is 'deeply immoral,'" The Telegraph, 2014. augusztus 6., <http://www.telegraph.co.uk/technology/wikipedia/11015901/EU-ruling-on-link-removal-deeply-immoral-says-Wikipedia-founder.html>, The ECJ ruling does not provide "the "right to be forgotten", Big Brother Watch, 2014. május 14., elérhető a <http://www.bigbrotherwatch.org.uk/2014/05/ecj-ruling-provide-right-forgotten/-ön>.

⁸Lásd: Eleni Frantziou: "Further Developments in the "right to be forgotten": The European Court of Justice's Judgment in Case C-131/12, Google Spain, SL, Google Inc v Agencia Española de Protección de Datos," Human Rights Law Review (2014), 8.old.

⁹ 81.szakasz

¹⁰"On being forgotten," The Economist, 2014. május 17. ,<http://www.economist.com/news/leaders/21602219-right-be-forgotten-sounds-attractive-it-creates-more-problems-it-solves-being>

- A "feledéshez való jog" megvalósításával kapcsolatos nehézségekre is felhívták a figyelmet, a potenciális kérések esetleges áradatától kezdve addig, hogy a "feledéshez való joggal" kapcsolatban következetes álláspontot kell kialakítani a világgal szemben".¹¹ A Bíróság döntésével a keresőmotorok szerepe lényegesen átfogalmazódott, így azok az alapjogok döntéshozó szerveivé váltak. A Google ma már nemcsak egy egyszerű "közvetítő", amely mentes az adatvédelmi kötelezettségektől, hanem aktív szerepet kell játszania annak biztosításában is, hogy az egyes személyek saját digitális identitásuk felett némi kontrollt gyakorolhassanak.

A másik oldalon viszont a döntést olyan személyek üdvözlötték, akik nem nézték jó szemmel azt, ahogyan az internet az életünk egyes részeit életünk más részeinek rovására a keresőmotorok révén felnagyítja. Egyes civil szervezetek is helyeslésüket fejezték ki azzal kapcsolatban, hogy ez a szabály milyen szerepet tölthet be pl. börtönviselt személyek rehabilitációjában és olyan esetekben, amikor gyermekként vagy serdülőként valaki olyan kommentárokat tesz közzé az interneten, amelyeket később megbán.¹²

Menjen vissza a magánszférához való joggal kapcsolatos fő oldalunkra, hogy megtudja, hogy a civil társadalom hogyan áll ehhez a témához!

This project is funded by the Fundamental Rights and Citizenship programme of the European Union

CITIZENRIGHTS
A project by European Alternatives

¹¹ Jonathan Zittrain: "Don't Force Google to 'Forget,'" New York Times, 2014. május 14., <http://www.nytimes.com/2014/05/15/opinion/dont-force-google-to-forget.html>

¹²"Sajtóközlemény: Az EU 2012-es adatvédelmi reformja: diktálja Európa a digitális kor modern adatvédelmi szabályai terén!", Európai Bizottság, 2012. január 22., elérhető a http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-12-26_en.htm-en